

TRIDESET GODINA MUZEJA GRADA RIJEKE

MARIJA LAZANJA DUŠEVIĆ □ Muzej grada Rijeke, Rijeka

Uvod. Muzej grada Rijeke 11. travnja 2024. proslavio je svoju 30. obljetnicu.

U tridesetogodišnjoj djelatnosti Muzej je u hrvatskoj muzejskoj zajednici i među korisnicima prepoznat kao produktivan i suveren akter. Ostvario je niz zapaženih muzejskih projekata i tiskao 100-tinjak opsežnih izdanja, a u nekima od njih prvi su put objavljene dotad nepoznate činjenice o povijesti Rijeke i Hrvatske, čime je Muzej stekao posebno mjesto u znanstveno-povijesnoj zajednici.

Tijekom 30 godina razvijala se muzejska djelatnost, planskim otkupima i donacijama proširivao se muzejski fondus, osnivale su se nove zbirke i sekundarni muzejski fondovi, digitalizirala se građa, radilo se na sustavu informatizacije i vidljivosti Muzeja u javnosti, proširila se i unaprijedila pedagoška djelatnost, osnovala se i razvijala muzejska knjižnica, organizirano je 399 izložaba, ostvarena je iznimna izdavačka djelatnost te niz kvalitetnih radionica za djecu i odrasle, uspostavljena je odlična suradnja s tuzemnim i međunarodnim ustanovama te su realizirani projekti suradnje s lokalnom zajednicom. Važna je bila i realizacija dugogodišnje izložbe *Riječki torpedo – prvi na svijetu (150 godina riječkog torpeda)*, postavljena u nekadašnjem skladištu Žabica od 2016. do kraja 2023., koja čeka svoju ponovnu reinterpretaciju u drugom prostoru. Uz sve navedeno, ostvaren je i dugogodišnji san i plan da se realiziraju dva stalna postava: Palača šećera i Motorni brod „Galeb”, od kojih je prvi dovršen i predstavljen javnosti u sklopu projekta *Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture*, a drugi je u finalnoj fazi. U svom tridesetogodišnjem djelovanju Muzej grada Rijeke nagrađivan je nizom strukovnih nagrada, a dobitnik je i jedne europske nominacije.

Projekt *Trideset godina Muzeja grada Rijeke*

Projekt *Trideset godina Muzeja grada Rijeke* osmislili su djelatnici Muzeja s ciljem obilježavanja rođendanske obljetnice te promocije Muzeja i povećanja prepoznatljivosti u lokalnoj zajednici i šire. Cjelokupni projekt sastojao se od nekoliko segmenata: izložbe *Trideset godina Muzeja grada Rijeke*, objavljivanja i promocije istoimenoga reprezentativnog kataloga te organiziranja

cjelogodišnjih aktivnosti koje su se održavale od samog rođendana Muzeja 11. travnja pa do kraja 2024. godine. Tako je u tom „obljetničkom” razdoblju organiziran niz posebnih događanja, predavanja kustosa Muzeja i vanjskih suradnika, vodstava, edukativnih radionica, koncerata, kvizova, tiskani su posebni suveniri, a sve u sklopu projekta. Teme predavanja i vodstava bile su zbirke i eksponati Muzeja, muzejska djelatnost, muzejske zgrade i sl. Projekt je imao zaseban obljetnički vizualni identitet koji je bio dio promidžbenog materijala te se implicirao u sklopu svake medijske aktivnosti, najave, tiskanja kataloga, deplijana ili pozivnice za ta događanja, a objavljivao je, tiskan ili digitalno prezentiran putem različitih platformi. Marketing i promidžba bili su unaprijed osmišljeni te se svaka akcija dodatno objavljivala na web stranici Muzeja, na društvenim mrežama i u lokalnim medijima, dok su otvorenje izložbe i promo-

sl.1. Pročelje zgrade Kockica, 2024.

cija kataloga bili realizirani i objavljeni putem državnih medija. Sva događanja planirana su i realizirana na obje muzejske lokacije: u zgradi Kockica i u Palači šećera, te na trgovima oko obiju zgrada. Cijeli su projekt financirali Grad Rijeka, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske i Primorsko-goranska županija.

Izložba *Trideset godina Muzeja grada Rijeke* bila je postavljena u zgradi Kockica od 11. travnja do 7. srpnja 2024., na dva kata zgrade, i prezentirala je cjelokupan muzejski rad dug 30 godina. Autori izložbe su Rafaela Ban, Velid Đekić, Marija Lazanja Dušević, Ema Makarun, Jasna Milinković, Kristina Pandža, Kristina Pavec, Deborah Pustišek Antić, Josipa Verbanac i Sabrina Žigo, dok je autorica likovnog postava Vesna Rožman.

Cilj izložbe bio je promocija Muzeja i njegove djelatnosti te edukacija javnosti, a sve u povodu obljetnice. U prizemlju, na ulaznom dijelu izložbe, dan je kratak osvrt i na tridesetogodišnju aktivnost prethodnog Muzeja narodne revolucije i na kratku povijest današnjeg muzeja, a u najvećem dijelu prostora bile su prezentirane muzejske zbirke, svaka predstavljena legendom o zbirci i nekima od najreprezentativnijih eksponata, uz popratne audiovizualne materijale. Na drugom katu prezentirani su muzejska knjižnica s najreprezentativnijim izdanjima, fondovi sekundarne dokumentacije putem tiskanih i audio-vizualnih materijala te povijest izložaba i izdanja prikazana plakatima, muzejskim izdanjima, prezentacijom, vremenskom legendom te audiosnimkama i videomaterijalom. U dijelu prvog kata bio je predstavljen višegodišnji pedagoški rad prezentacijom i bogatim

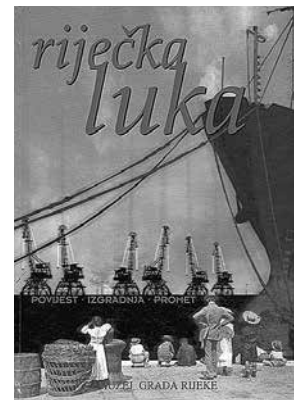
audiomaterijalom i vizualnim materijalom, uz prostor za radionice koje su se održavale tijekom izložbe.

Uz izložbu je objavljena reprezentativna katalog-mono-grafija na 200 stranica koja predstavlja tridesetogodišnju djelatnost Muzeja, od 1994. godine do danas. U 34 poglavlja obrađeni su povijest Muzeja, 17 muzejskih zbirki predstavljenih nekima od najreprezentativnijih izložaka, stalni muzejski postavi – Palača šećera i Motorni brod „Galeb”, te sekundarni muzejski fondovi, s naglaskom na izložbenoj i izdavačkoj te pedagoškoj djelatnosti. Dan je osvrt na neke od najreprezentativnijih izložbenih projekata i muzejskih izdanja. Predstavljani su muzejska knjižnica, digitalni muzejski alati i rad s publikom. Također je prezentiran popis svih izložaba iz fundusa Muzeja od njegova osnutka do danas, kao i muzejska izdanja. Kao prilog objavljen je popis svih djelatnika Muzeja, bivših i sadašnjih, svih suradnika te darovatelja koji su tijekom trideset godina Muzeju donirali građu. Katalog je bogato opremljen ilustracijama u boji. Autori tekstova su Rafaela Ban, Daria Dadić, Ervin Dubrović, Velid Đekić, Marija Lazanja Dušević, Ema Makarun, Jasna Milinković, Kristina Pandža, Kristina Pavec, Deborah Pustišek Antić, Mladen Urem, Josipa Verbanac, Sabrina Žigo; dizajnerica izdanja je Vesna Rožman, a urednica Marija Lazanja Dušević. Osim kataloga, tiskan je i plakat izložbe.

Tridesetogodišnja muzejska djelatnost

Muzejska građa iz fundusa Muzeja narodne revolucije nakon preimenovanja 1994. pohranjena je u pripadajuće zbirke Muzeja grada Rijeke te Muzej započinje sustavno prikupljati muzejsku građu lokalnoga umjetničko-povijesnoga tipa. Prethodni muzej, Muzej narodne revolucije osnovan je još 30. svibnja 1961. i imao je sjedište u kući grofa Laval Nugenta na Sušaku, a u studenome 1976. za javnost je otvorena nova zgrada.

Za projekt te zgrade arhitekt Neven Šegvić dobio je 1976. nagradu dnevnika *Borba* za najbolje arhitektonsko ostvarenje u Hrvatskoj.¹ Zgrada Muzeja narodne revolucije, s vremenom nazvana Kockica, sagrađena je u povijesnom kompleksu nekadašnje Guvernerove palače², impresivnoga arhitektonskog ostvarenja arhitekta Alajosa Hauszmannsa s kraja 19. stoljeća. Odmah nakon preimenovanja te skidanja stalnog postava

sl.2. Otvorenje izložbe *Kinematografija u Rijeci*, 1997.

sl.3. Izložba *Čarobna igla*, 2004.

sl.4. Monografija *Riječka luka-povijest, izgradnja, promet*, 2001.

¹ B. Milić, „Nagrada *Borbe* za 1976. godinu”, *Čovjek i prostor*, 24 (291): 16, Zagreb, 1977.

² Palača je građena po uzoru na talijansku renesansu, kao skladna dvokatnica sa svih četiriju strana slobodno okružena prostorom.

sl.5. Otkup muzejske građe: Leontine Won Littrow, Otok Sv. Marko, oko 1900., ulje na platnu, MGR-17638

Muzeja narodne revolucije pojavio se problem nedostatka prostora za sve muzejske potrebe i pohranu građe. Stoga su nedugo nakon početka sustavnog prikupljanja građe galerijski prostori zgrade prenamijenjeni i konstrukcijski podijeljeni pregradnjama na katove koji su prema namjeni podijeljeni na muzejsku čuvaonicu, uredske prostore te na dva kata izložbenog prostora. Upravo je ta podjela izložbenog prostora na dva kata (prema potrebi i na treći kat ispred uredskih prostora) često nametala i koncepcije svih velikih izložbenih projekata Muzeja, dijeleći izložbe na dvije ili više prostornih cjelina ili istodobno postavljanje dviju ili više izložaba odijeljenih katovima.

Rezimirajući muzejsku djelatnost, može se reći da je tijekom tridesetogodišnjeg djelovanja ostvaren niz ključnih aktivnosti: prikupljena je dragocjena građa, provedena su brojna istraživanja, prikupljala se raznovrsna građa iz razdoblja visokoga tehnološkog uspona 19. i početka 20. stoljeća, posebice o Tvornici torpeda i Tvornici papira, prikupljeni su najrazličitiji predmeti iz ostavštine riječkih obitelji (mnogobrojni predmeti iz obitelji Ivana Zajca te obitelji Dworski i Sokolić), prikupljeni su predmeti vezani za povijest broda „Galeb”, realiziran je stalni postav u kasnobaroknoj zgradi Palače šećera – upravnoj zgradi Rafinerije šećera, koja je sama zapravo najvrjedniji eksponat Muzeja s obzirom na to da je spomenik kulture.

Glavni cilj i vizija prikupljanja građe od samih početaka do danas jest stalni postav u Palači šećera kojim su prezentirane osobitosti Rijeke i istaknuta dva ključna stoljeća u kojima je Rijeka dosegla srednjoeuropsku i europsku razinu te bila prometno, trgovačko, industrijsko i tehnološko središte iznimnoga gospodarskog značenja. U vrijeme osnivanja, tj. nakon preimenovanja iz Muzeja narodne revolucije, Muzej je posjedovao pet zbirki, a danas ih ima 17 odnosno posjeduje fondus od gotovo 20 000 predmeta. U Muzeju su se, kao rezultat politike prikupljanja građe tijekom vremena osnivale zbirke te su do danas osnovane Glazbena zbirka, Likovna zbirka, Zbirka razglednica, Tehnička zbirka, Zbirka dokumentarne građe, Zbirka filatelije, Zbirka kazališne i filmske građe, Zbirka fotografija, Zbirka numizmatike, Zbirka vojne povijesti, Zbirka tiska, Zbirka umjetničkog obrta, Zbirka predmeta iz svakodnevnog

života, Zbirka broda „Galeb”, Zbirka zdravstva i ljekarništva, Zbirka riječke industrije i Zbirka Tvornice papira.

U fondovima sekundarne dokumentacije osnovani su i vode se ovi fondovi: Fototeka, Hemeroteka, Fonoteka, Filmoteka, Videoteka, Medijateka, Izložbena djelatnost, Izdavačka djelatnost, Posebna događanja, Pedagoška djelatnost i fond Dokumenti. Iznimno su se proširile aktivnosti na području dokumentacije, muzejske pedagogije, pokrenut je niz osmišljenih radionica na području informatizacije, administracije i pravne organizacije te na području medija i odnosa s javnošću, a sve zahvaljujući zapošljavanju dodatnih stručnjaka na tim poslovima u posljednjih petnaestak godina.

U produktivnome muzejskom djelovanju u proteklih je 30 godina održano ukupno 399 izložaba – 187 gostujućih i 212 vlastitih, u organizaciji Muzeja grada Rijeke. Prve su izložbe nakon preimenovanja Muzeja svojom skromnom koncepcijom izložbenog postava bile prijelazna faza stručne djelatnosti i načina rada iz staroga Muzeja narodne revolucije u novi Muzej grada Rijeke. Ipak, privukle su veliko zanimanje javnosti željne riječkih povijesnih tema: *Rječina i njezini mostovi*, 1994. (autorice: M. Trkulja i N. Sabljčić), *Ričina povelja*, 1995. (autorice: M. Trkulja i N. Sabljčić), *Parkovna baština Rijeke*, 1996. (autori: M. Trkulja, M. Grgurić i N. Sabljčić) i *Riječke fontane i perila*, 1997. (autor: M. Grgurić).

Dolaskom Ervina Dubrovića za ravnatelja 1997. muzejski su programi postajali sve opsežniji, a izložbeni projekti sve kvalitetniji i posjećeniji. Bili su osmišljeni planski, naglasak se stavljao isključivo na kapitalne riječke povijesne priče, dotad neistražene, te se tome često pristupalo znanstveno i istraživački. Prva velika izložba – *Riječka kinematografija* (1997.), čiji je autor bio te godine imenovan novi ravnatelj, bila je postavljena na dva kata i stubišni prostor Kockice, a u sklopu projekta održana su brojna predavanja i projekcije filmova te objavljen opsežan katalog. Upravo je ta izložba označila prekretnicu u dotadašnjemu izložbenom radu, a njezina je izvedba, koja je obuhvaćala postavljanje na dva kata, aktivnost brojnih stručnjaka istraživača, projekcije, predavanja, predstavljanja, koncerte i opsežnu monografiju postala osnovna idejna koncepcija svih ostalih velikih izložbenih projekata, dakako, uz razrađivanje varijante.

S obzirom na to da se građa za budući stalni postav sustavno otkupljivala godinama, Dubrović osmišljava koncept o kontinuiranim izložbama muzejskih akvizicija na kojima se svake četiri godine javnosti predstavljala nova građa otkupljena u tom razdoblju. Tako je u prvih dvadeset godina postavljeno pet izložaba naslova *Akvizicije*, čiji su autori bili voditelji zbirki i ravnatelj (1998., 2002., 2006., 2010., 2014.; dizajnerica svih tih izložaba bila je V. Rožman), a posljednjih je deset godina ta vrsta izlaganja izostala. Osim prezentacije novih akvizicija, namjera je bila i prikazivanje građe koja će biti nukleus budućega stalnog postava koji se trebao realizirati tek 2020. godine.

Najveći muzejski projekti: *Riječka luka – povijest, izgradnja, promet* (2001.), *Adamićevo doba 1780. – 1820.* (2005.), *Merika – iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.* (2008.) te njezina američka verzija *Emigration from Central Europe to America 1880 – 1914.* (2012.), *Riječki torpedo – prvi na svijetu* (2010.) i *Leontine Littrow – slikarica svjetla* (2017.) pokrenuli su i osmišljenu marketinšku kampanju ne samo izložaba i dizajnerskih vizualnih rješenja već i akcija koje su bile sastavni dio tako velikih projekata: gostovanja izložaba iz gradova suradnika, predavanja, projekcije, promocije izdanja, radionice, znanstvene skupove, oglašavanje u medijima te predstavljanje za pokrovitelje i medije. Riječ je o velikim izložbenim projektima u čija su istraživanja bili uključeni brojni istraživači raznih europskih arhiva i muzeja te o izložbama koje su pratile različite manifestacije i već spomenute akcije.

Izložbeni projekt *Riječka luka – povijest, izgradnja, promet*, 2001. (voditelj projekta: E. Dubrović, autor izložbe: M. Trkulja, dizajner: K. Cetina) dokumentima, grafikonima, planovima, likovnim djelima, fotografijama, predmetima iz luke te uzorcima robe koja se najčešće uvozila ili izvozila iscrpno je i kreativno prikazao povijesni razvoj riječke luke.

Izložba je bila koncipirana u dva dijela, postavljena odvojeno, što je nametala sama arhitektonska podijeljenost zgrade Muzeja. U prvom dijelu izložbe prezentirane su izdvojene teme iz povijesti luke koje su se tijekom istraživanja nametnule kao bitne cjeline. To su, primjerice, *Nasipavanje i izgradnja*, *Život u luci*, *Mehanizacija*, *Zasluznici*, *Iseljenička luka*, *Gatovi i pristaništa*. U drugom dijelu dan je kronološki prikaz razvoja luke s pregledom prometa u pojedinim vremenskim razdo-

bljima. Izložbu je pratila i velika maketa luke s početka 20. stoljeća, kada je riječka luka po prometu bila jedna od deset vodećih luka u Europi. Uz izložbu su bila priređena i brojna događanja poput filmskih projekcija te predavanja stručnjaka i povjesničara, autorskih umjetničkih izložaba dizajnerice Vesne Rožman, fotografa Branka Janija Kukurina i Ranka Dokmanovića te dizajnera Kladija Cetine. Kruna izložbe bila je iscrpna i bogato ilustrirana monografija o riječkoj luci, na kojoj je surađivalo 30 autora iz zemlje i inozemstva. Varijante te izložbe bile su postavljene još nekoliko puta: u Muzeju prometa u Budimpešti (2002.), u Muzeju grada Zagreba (2002.), u Civico Museo di Storia ed Arte u Trstu (2006.), ponovo u Muzeju grada Rijeke (2012.) te na riječkome Korzu (2019.).

Izložbenim projektom *Adamićevo doba 1780. – 1830.* (2005.) kroz život riječkog trgovca, poduzetnika i političara istraženo je prijelomno doba velikih promjena, od Francuske do industrijske revolucije, u kontekstu razvoja Srednje Europe i prekomorskih komunikacija (voditelj projekta i autor izložbe: E. Dubrović, dizajner izložbe: K. Cetina). U projekt su bili uključeni brojni istraživači iz Rijeke, Trsta, Ljubljane, Zagreba, Beča, Bratislave, Budimpešte i Londona.

Izložba *Merika – iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.* bila je postavljena na dva kata. U prostoru prizemlja posjetitelje je dočekao papirić sa skicom puta od iseljenikova zavičaja do polazne luke, kakav je jedan od agenata davao iseljeniku kao vodič u „obećanu zemlju“, a taj je papirić posjetitelje vodio od polazne točke na ulazu do konačnog odredišta. Na prvom katu prikazane su sudbine iseljenika simuliranjem atmosfere kabine broda kojim su iseljenici putovali u Ameriku.

sl.6. Ervin Dubrović – ravnatelj od 1997.–2023., okružen muzejskim izdanjima.

sl.7. Izložba *Riječki torpedo – prvi na svijetu*, 2010.

sl.8. Palača šećera – južno pročelje

sl.9. Detalj stalnog postava u Palači šećera

U središnjoj sobi mogao se pogledati video s pričama iseljenika. U svakoj su kabini bila predstavljena po dva iseljenika – portretom, razglednicom iz rodnoga grada, razglednicom grada u koji su putovali i kartom koja pokazuje njihovo kretanje. Predmeti i zvukovi koji su postavljeni u kabinama asociirali su posjetitelje na zanimanja kojima su se iseljenici bavili u Europi i Americi.

Izložbenim projektom *Emigration from Central Europe to America 1880 – 1914* Muzej grada Rijeke gostovao je 2012. u Immigration Museumu na Ellis Islandu, otoku u New Yorku. Sama izložba, varijanta izložbe *Merika – iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku*, rezultat je višegodišnjih istraživanja u koja su bili uključeni brojni suradnici i institucije iz zemalja središnje i jugoistočne Europe. Američka varijanta izložbe bila je prilagođena prostoru Immigration Museuma te je u njezinu koncepciju uklonjena i posebno osmišljena građa (filmske projekcije, dvojezični katalozi). Cijela se izložba oslanjala na materijale sekundarne dokumentacije jer su zbog postavljenih propozicija Ellis Islanda okosnica izložbe, koju je osmislio stručni tim Muzeja, bili dokumentarno-povijesni filmovi snimljeni za tu prigodu te fotografije uvećane na kapafiksima. Svaki od navedenih velikih projekata pratila je bogata izdavačka djelatnost – kvalitetno likovno oblikovani katalozi, monografije, separati, plakati, pozivnice i deplijani, a za pojedine projekte izrađeni su i glazbeni nosači zvuka.

Tehnička zbirka predstavljena je nizom izložaba iz fundusa tematski vezanih za povijest torpeda. Osnovna ideja postava izložbe *Riječki torpedo – prvi na svijetu* (2010.) sadržana je u mediju mora/vode. Izložba je bila podijeljena na tri dijela: prvi dio, u prizemlju, predstavio je torpedo i njegove najvažnije dijelove; drugi dio, u prostoru stubišta, dao je kronologiju razvoja izuma; treći dio, na prvom katu, prikazao je jedan segment kulturno-povijesnog objašnjenja torpeda kao važnoga znanstvenog, a ne samo vojnog otkrića. Prostor je bio obložen transparentnim materijalima na kojima se prepoznavala atmosfera mora i dubokoga morskog dna. Na zidnim su se oblogama putem videoprojekcija, posebno pripremljenima za tu prigodu, mogle razgledavati fotografije tvornice, torpeda i ostalih izložaka. Dizajner izložbe Klaudio Cetina dizajnom je uspješno ostvario atmosferu „morskog dna“, uz posebno pripremljen zvuk i pažljivo projektiranu rasvjetu. Nakon toga, 2016., u suradnji s Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja, u prostoru na Žabici otvorena je opsežnija izložba *Riječki torpedo – prvi na svijetu* (autori: G. Pernjek i I. Mileusić), a na riječkom Korzu postavljena je u obliku fotopanoa. U Tehničkome muzeju u Zagrebu 2018. postavljena je inačica te izložbe (autori: G. Pernjek, D. Pustišek Antić, B. Prgomet), a 2019. i u Rostocku 2019. (autori: G. Pernjek, D. Pustišek Antić).

Arhitektura grada, kao istraživačka odgovornost gradskog muzeja te kao izazov kustosima i stručnim suradnicima, predstavljena je ciklusima retrospektivnih izložaba o riječkim arhitektima. To su: *Igor Emili* (1999., autor: R.

Schwalba), *Ninoslav Kučan* (2005., autor: E. Dubrović), *Vladimir Grubešić* (2003., autori: V. Grubešić, J. Bajlo), *Zdravko Bregovac* (2007., autorica: Ž. Dubrović), *Andrija Čičin Šain* (2009., autorica: V. Gović), *Emilio Ambrosini* (2011., autorica: D. Pustišek), *Giovanni Rubinich* (2013., autorica: D. Pustišek) i *Ada Felice-Rošić i Nada Šilović: Ženski trag u arhitekturi* (2013., autorica: L. Butković Mićin). Svaka od tih izložaba zamišljena je kao kronološki pregled najzanimljivijih tema i ostvarenja prikazanih na panoima s kratkim komentarom, dajući uvid u razvoj stvaralaštva pojedinog arhitekta.

Dio građe Zbirke fotografija predstavljen je ciklusima retrospektivnih izložaba riječkih fotografa, od kojih su zapaženije one u organizaciji Muzeja bile: *Viktor Hreljanović* (1999., autor: E. Dubrović), *Istog Duško Žorž* (2002., autori: E. Dubrović i I. D. Žorž), *Maks Peč* (2002., autori: E. Dubrović i M. Grgurić), *Suočavanje* (2004., autor: E. Dubrović), *Rino Gropuzzo* (2005., autorica: N. Šegota-Lah), *Ante Škrobonja* (2005., autor: E. Dubrović), *Mladen Batory* (2006., autori: M. Grgurić i E. Dubrović), *Sedmorica iz sedamdesetih* (2007., autor: E. Dubrović), *Riječki fotografi 1950. – 1980.* (2010., autorica: S. Žigo), *Ervin Debeuc* (2011., autorica: S. Žigo), *Doko Milekić* (2011., autorica: S. Žigo), *Fotografska obitelj Smokvina – Abdon, Miljenko, Ranko* (2012., autorica: S. Žigo), *Igor Emili – fotografije* (2012., autorica: S. Žigo), *Branko Kukurin* (2013., autorica: S. Žigo), *Francesco Drenig: talijansko-hrvatski kulturni dodiri u Rijeci 1900. – 1950.* (2013., autor: E. Dubrović), *Maksovih stotinu godina* (2014., autor: E. Dubrović), *Hrvatski fotografi u zbirci Muzeja grada Rijeke* (2022., autor: E. Dubrović), *Brick by brick – fotodokumentacija obnove Palače šećerane* (2023., autorica: M. Lazanja Dušević).

Likovna zbirka kontinuirano je predstavljana izložbama iz fundusa u organizaciji Muzeja, a neke su od zapaženijih: *Rikard Žic* (1997., autorica: D. Nikolić), *Umjetnost i zavičaj* (2004., autorica D. Nikolić), *More, kamen, grad* (2011., autorica: J. Dunato), *Leontine Littrow – slikarica svjetla* (2017., autori: E. Dubrović, B. Barta, A. Kolhammer – u suradnji s Kolhammer & Mahringer Fine Arts), *Mayerovih 16* (2016., autorica: E. Makarun), *Lica pričaju* (2017., autorica: K. Pavec), *Mauro Stipnov – Šetnja/Passeggiata* (2018., autorica: E. Makarun), *Bruno Paladin – U biti/L'esencia* (2019., autorica: E. Makarun), *Romolo Venucci – putovanje do apstrakcije* (2022., autorica: E. Makarun), *Alen Šimoković – Babel – Styx* (2023., autorica: E. Makarun), *Joost de Jonge: Orfej sanja Euridiku – Meandar spoznaja* (2023., autorica: E. Makarun), *Četiri godišnja doba? – izložba slika Radovana Kunića* (2023., autorica: S. Žigo).

Ostale riječke teme zastupljene na zapaženim izložbama za čiju je realizaciju uporište bio fundus Muzeja jesu: *Čarobna igla – zbirka gramofona i riječka diskografija* (2004., autor: E. Dubrović), *Riječka numizmatika* (2005., autor: J. Dobrinić), *Talijanski koncentracijski logori u Hrvatskom primorju* (2005., autor: M. Grgurić), *Varšavski geto* (2005., autor: M. Grgurić), *Willy – zlatne godine*

sl.10. Detalj obnove broda „Galeb“

filmskog plakata (2007., autor: E. Dubrović), *Tvornica papira u Muzeju grada Rijeke* (2007., autor: M. Grgurić), *Rijeka nakon 3. svibnja 1945.* (2008., autor: M. Grgurić), *Reklama u Rijeci* (2008., autorice: M. Trkulja i N. Sabljčić), *Povijesne vrijednosnice Rijeke i Sušaka* (2008., autorica: M. Trkulja), *Trsatsko svetište u zbirkama Muzeja grada Rijeke* (2008., autorica: N. Sabljčić), *Drago mi je Gervais!* (2010., autori: V. Višnjčić-Karković, J. Todorović i V. Rožman), *U školskoj klupi: uvod u riječko školstvo* (2010., autori: M. Kutleša i J. Dunato), *Mornarička akademija i pomorsko školstvo u Rijeci, Bakru i Malom Lošinj* (2014., autor: E. Dubrović), *Kazalište priča* (2015., autor: D. Pustišek), *RIP – riječka industrijska priča* (2014., autorica: E. Makarun), *Rijeka, sjećamo se* (2015., autorica: S. Žigo), *Revolucija u Muzeju grada Rijeke* (2016., autorice: E. Makarun, M. Lazanja Dušević), *Pazi oštar pas!* (2017., autorica: D. Pustišek), *Sušak – Rijeka 1948. Borderline* (2018., autorica: S. Žigo), *Pozdrav iz Rijeke / Un saluto da Fiume* (2018., autorica: M. Lazanja Dušević), *Novo vrijeme, drugo poluvrijeme* (2019., grupa autora), *Četvrti život broda Galeb* (2019., autorice: N. Babić, E. Makarun), *Alga Sušak – čuvar Vašeg zdravlja* (2023., autori: R. Ban, K. Pandža, M. Pintur). Na tim su izložbama stručnjaci nerijetko iznosili dotad nepoznate činjenice.

S muzejskim izložbenim programima gostovali smo u Zagrebu, Puli, Pazinu, Osijeku, Novom Sadu, Podgorici, Cetinju, Varaždinu, Kopru, Cresu, Ljubljani, Budimpešti, Beču, New Yorku, Trstu, Rostocku, Neussu i mnogim drugim gradovima, a Muzej je ugostio i niz srodnih muzeja.

Nakon otvorenja stalnog postava Muzej postavlja povremene izložbe na dvjema lokacijama – u Kockici i u Palači šećera. Jedna je od privremenih izložaba u palači *Nepoznati Klimt – ljubav, smrt, ekstaza* (2021.) autorice Deborah Pustišek Antić. Na njoj su predstavljene slike Gustava i Ernsta Klimta te Franza Matscha koje su se izvorno nalazile na stropu Hrvatskoga narodnog kazališta Ivana pl. Zajca i koje je Hrvatski restauratorski zavod restaurirao neposredno prije postavljanja izložbe. Riječ je o devet slika: tri nose potpis Gustava Klimta, trima je autor njegov brat Ernst, a tri rada naslikao je njihov suradnik i prijatelj Matsch. Izložba je 2022. gostovala u Klovićevim dvorima u Zagrebu pod nazivom *Klimt u Rijeci*.

Tijekom godina sporadično se održavala pedagoška djelatnost kao dio pojedinih izložbenih programa, a radionice su organizirali autori izložaba ili vanjski suradnici, no ključna je bila 2019. godina, kad Muzej započinje muzejsku pedagogiju te otada počinje sustavan pedagoški rad. Dodatno se razvija postojeća suradnja s odgojno-obrazovnim ustanovama te različitim ustanovama koje okupljaju osobe treće životne dobi i osobe s invaliditetom, obogaćuje se ponuda edukativnih programa Muzeja, a raste i broj uključenih korisnika različitih dobni skupina. Održano je mnoštvo radionica i organiziranih posjeta škola kao rezultat osmišljenog plana aktivnosti muzejske pedagogije Josipe Verbanac i muzejske vodičkinje Darije Dadić na različitim lokacijama ustanove.

Palača šećera obnovljena je u sklopu projekta *Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine*, koji je sufinanciralo Ministarstvo regional-

sl.11. Detalj s radionice *Zimska priča iz Benčića*.

3 *Riječka luka, povijest izgradnje promet, Muzej grada Rijeke*, 21. prosinca 2000. – 30. rujna 2001., urednik izdanja i voditelj projekta: Ervin Dubrović.

4 *Čarobna igla – zbirka gramofona i riječka diskografija*, CD-ROM, urednik: Ervin Dubrović, dizajn: Klaudio Cetina (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2004).

5 Autor izložbe i izdanja bio je Ervin Dubrović, dizajn izložbe: Klaudio Cetina, grafički dizajn izdanja: Vesna Rožman.

6 *Adamićevo doba 1780. – 1830.*, autor izložbe i urednik kataloga: Ervin Dubrović, Muzej grada Rijeke, Rijeka, 30. ožujka – 30. svibnja 2005.

7 *Trst, sudbina luke i građana na razmeđu 18. i 19. stoljeća / Trieste, le fortune del porto e delle sue genti tra Settecento e Ottocento; Civici Musei di Storia ed Arte*, autorica izložbe: Michela Messina, Muzej grada Rijeke, Rijeka, 30. ožujka – 30. svibnja 2005.

8 *Adamićevo doba 1780. – 1830.*, trilogija, urednik: Ervin Dubrović (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2005); *Doba modernizacije 1780. – 1830.*, 2006.; *Temelji moderne Rijeke 1780. – 1830.* (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2006).

9 Izložba je bila postavljena u Muzeju grada Rijeke – u Kockici, od 10. prosinca 2008. do 20. lipnja 2009.

10 Izložba je bila postavljena u The Ellis Island Immigration Museum, Statue of Liberty National Monument, National Park Service u New Yorku, 28. lipnja 2012. – 6. rujna 2012., a razgledale su je 704 000 posjetitelja. Autor izložbe: Ervin Dubrović, likovni postav: Klaudio Cetina.

noga razvoja i fondova Europske unije iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Prijavu na projekt inicirao je Grad Rijeka 2017. godine te je uz ta sredstva, dodatnim novcem Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske te Grada Rijeke, obnovljena Palača šećera. Navedenim projektom također se realizira obnova i prenamjena broda „Galeb” te nova gradska kulturno-turistička šetnica. Građevinska obnova Palače trajala je od ožujka 2018. do kolovoza 2020., dok obnova i realizacija stalnog postava broda „Galeb” još uvijek traje. Obnova Palače i restauracija fresaka, stubišta i interijera provodila se u koordinacijama i suradnji s Konzervatorskim odjelom u Rijeci i Hrvatskim restauratorskim zavodom. Realizacija stalnog postava i njegovo otvorenje, kao i otvorenje Palače, označili su prekretnicu u radu Muzeja. Stalni postav u Palači privlači veliko zanimanje korisnika, a podijeljen je na dva ključna segmenta od kojih je svaki postavljen na zaseban kat. Prvi kat nudi posjetiteljima priču o društvenoj i gospodarskoj povijesti Rijeke od 18. do 21. stoljeća, razvoj Rijeke kroz sve industrijske faze, s akcentom na razvoju željeznice, Tvornici papira, Tvornici torpeda, riječkom Kazalištu, povijesti emigracije, Drugome svjetskom ratu te na novijoj povijesti koja obuhvaća i osvrt na riječku glazbu.

Na drugom je katu ispričana priča o industrijskoj lokaciji na kojoj se Palača nalazi, o osnutku i povijesti Tršćansko-riječkoga povlaštenog trgovačkog društva i o samoj zgradi, a obuhvaća razdoblje Rafinerije šećera kroz 18. stoljeće i početak 19. stoljeća, djelovanje Tvornice duhana u razdoblju 19. i 20. stoljeća i Tvornice motora „Rikard Benčić” u drugoj polovici 20. stoljeća. Autor stalnog postava je Ervin Dubrović, tadašnji ravnatelj ustanove, a dizajn postava potpisala je Nikolina Jelačić Mitrović, koja je ujedno i dizajnerica postava broda „Galeb”, dok su autorice stalnog postava Kristina Pavec i Ema Makarun. Realizacija stalnog postava na brodu je u procesu, a obuhvaća svih osam brodskih paluba.

Predviđeno je da svaka paluba prikazuje određeni sadržaj, a glavina postava nalazit će se na glavnoj, gornjoj šetnoj palubi, na palubi čamaca te na zapovjedničkome mostu. Glavna paluba prezentirat će „Galeb” kao školski brod. Na gornjoj, ujedno i ulaznoj palubi, predočit će se kompleksna i slojevitá povijest broda. Šetna

paluba dočarat će posjetiteljima ulogu broda u Pokretu nesvrstanih, nastanak Pokreta te njegove protagoniste. Paluba čamaca prezentirat će kapetane „Galeba”. Moći će se razgledati i zapovjednički most, navigacijska soba i kormilarnica. U planu je učiniti strojarnicu i unutrašnjost dostupnima za razgledavanje kako bi posjetitelji mogli vidjeti originalne FIAT motore iz 1938. godine.

Izdavačka djelatnost

U sklopu izdavačke djelatnosti Muzeja grada Rijeke od osnutka ustanove 1994. objavljeno je 114 reprezentativnih i opsežnih monografija i kataloga koji se tematski vežu za povijest Rijeke, znamenite Riječane ili događaje odnosno za izložbe u Muzeju, uz nekoliko stotina deplijana, pozivnica, plakata, sažetih kataloga i desetak digitalnih izdanja.

Muzej je od svojih prvih dana imao koncepciju tiskanja deplijana ili kataloga uz izložbene projekte, no prekretnica u njegovoj izdavačkoj djelatnosti bio je dolazak ravnatelja Ervina Dubrovića 1997., koji donosi bogato iskustvo u izdavaštvu. Radio je za Izdavački centar Rijeke, bio urednik kazališnih izdanja HNK Ivana pl. Zajca, zatim glavni urednik časopisa *Dometi* i *Zbornika Dometi*. U godinama koje su uslijedile to će biti presudno za smjer kretanja muzejskog izdavaštva. Kao glavni urednik većine muzejskih izdanja od 1997. do 2023., Dubrović je često, pripremajući i istražujući građu za izložbeno-izdavačke projekte, okupljao stručnjake za određene teme koje je trebalo istražiti, a Muzej je pritom bio mjesto njihova susreta i razmjene ideja. U kontekstu realizacije i asistencije glavnom uredniku svakako treba spomenuti i koordinatoricu većine izdanja, muzejsku tajnicu i knjižničarku Jasnu Milinković, koja je svojim predanim radom nesebično pridonosila njihovoj realizaciji i objavljivanju.

U vremenu s kraja 1990-ih godina, na samom početku djelovanja Muzeja, muzejska su izdanja bila skromnijih grafičko-dizajnerskih vizuala, ali vrlo traženih i iščekivanih povijesnih tema te se često događalo da je predviđena naklada bila nedostatna zbog brze rasprodaje i male tiraže tih izdanja. Riječ je o katalozima *Rječina i njezini mostovi* (1994., autorice: M. Trkulja i N. Sabljčić), *Ričina poveda* (1995., autorice: M. Trkulja i N. Sabljčić), *Par-kovna baština Rijeke* (1996., autori: M. Trkulja, M. Grgurić i N. Sabljčić), *Riječke fontane i perila* (1997., autor: M. Grgurić) i *Riječka kinematografija* (1997., autor: E. Dubrović). Godine 1998. prvim izložbenim projektom *Akvizicije 1994. – 1998. – zbirke, predmeti, umjetnička djela* započinje dugogodišnja suradnja s dizajnericom Vesnom Rožman, koja će u godinama što su uslijedile raditi grafički dizajn niza izdanja i izložbenih projekata. Katalog izložbe *Akvizicije* objavljivao se svake četiri godine, a prezentirao je novootkupljenu građu. Već 1999. monografijom *Igor Emili* (autor: R. Schwalba) Muzej je zabilježio veliko zanimanje šire javnosti za istomeni katalog.

Godine 2000. na projektu *Riječka luka*³ započela je suradnja s dizajnerom Klaudijem Cetinom te je u sklopu tog projekta objavljena opsežna monografija i niz drugih izdanja: plakata, kataloga i deplijana na talijanskome, hrvatskome i mađarskom jeziku, posjetnica, pozivnica, oznaka za knjige, razglednica. Takav je način bio novitet na hrvatskoj muzejskoj izdavačkoj sceni te je privukao veliku pozornost stručne muzejske zajednice.

Monografija *Riječka luka* kapitalno je djelo Muzeja, jedna od najzapaženijih knjiga o Rijeci, u kojoj je svoje radove objavilo više od 20 autora iz Hrvatske, Austrije, Mađarske, Italije i SAD-a. Stručnjaci različitih profila (povjesničari, građevinari, ekonomisti, pomorski stručnjaci) s različitih su stajališta obradili izgradnju i život najveće hrvatske luke. Tijekom rada na tom projektu provedena su sustavna istraživanja u brojnim arhivima, muzejima i knjižnicama, pronađena je vrijedna izvorna građa i objavljena u toj reprezentativnoj, bogato ilustriranoj i preglednoj knjizi s opširnom kronologijom i sažetkom na engleskom jeziku.

Suradnja s Cetinom nastavljena je uz izložbu *Čarobna igla: zbirka gramofona i riječka diskografija*, a tiskan je i katalog (2004., autor: E. Dubrović) koji je predstavio *Glazbenu zbirku* i sustavno prikazao razvoj fonografije od prvih istraživača zvuka i prvih glazbenih automata do fonografa i posljednjih gramofona. Uz katalog je tiskan i istoimeni nosač zvuka sa skladbama.⁴

Uz izložbu *Adamićevo doba 1780. – 1830.*⁵ objavljene su tri publikacije objedinjene u zajedničkoj mapi-katalogu istoimene izložbe s kataloškim podacima i fotografijama izloženih predmeta⁶, katalog paralelne, gostujuće izložbe o Trstu⁷ te monografska trilogija *Adamićevo doba 1780. – 1830.*, opsežno izdanje u tri sveska: *Adamićevo doba*, *Doba modernizacije* i *Temelji moderne Rijeke*⁸, koje je, osim u tiskanom izdanju, bilo objavljeno i na CD-ROM-u.

Muzej se dugo bavio istraživanjem emigracije preko Rijeke i kao rezultat izložaba *Merika – iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.*⁹ i *From Central Europe to America 1880 – 1914*¹⁰ objavljena su istoimena izdanja kao opsežni monografski katalogi. Uz navedene kataloge, o emigraciji je objavljena i opsežna monografija *Veliki val*¹¹.

Monografija donosi opise prilika u društvu, organizacijske aspekte, kretanja masa iz središta Habsburškoga Carstva preko Atlantika, nacionalne teme pojedinih naroda Monarhije te osobne sudbine iseljenika. Prikazuje i kraj *velikog vala* i razmatra posljedice iseljavanja. Iako su na knjizi surađivali brojni autori, jedinstvena tema i urednička koncepcija Ervina Dubrovića čini je čvrsto zaokruženom cjelinom.

Katalog-monografija o riječkom torpedu *Riječki torpedo – prvi na svijetu*¹² kao izdanje istoimene izložbe prikazuje početak industrijalizacije Rijeke, povijest razvoja i izuma torpeda od početne zamisli do posljednjih godina riječke proizvodnje te povijest razvoja tvornice. Na izdanju su

surađivali brojni stručnjaci, a materijali su posuđivani iz europskih knjižnica, muzeja i arhiva. Uz izložbu je tiskan sažeti vodič¹³ u obliku deplijana, s kratkim uvodom i jezgrovitim tekstovima te slikama i sažetim opisom izloženih predmeta. Za vrijeme trajanja izložbe objavljeno je multimedijско DVD izdanje¹⁴ koje je objedinilo svu izdanu i snimljenu građu. Važan dio sadržaja u tom elektroničkom izdanju, uz videovodič te drugu video građu i dokumentarni film, čine upravo te prvotno tiskane publikacije, uključujući i katalog.

*Mornarička akademija i pomorsko školstvo u Rijeci, Bakru i Malom Lošinj*¹⁵ (2013., autor: E. Dubrović) i *Mornarička akademija – mornaričko obrazovanje u Rijeci i Puli* (2019., autor: E. Dubrović) izdanja su u kojima su objavljeni tekstovi niza stručnjaka s područja pomorstva i njegove povijesti.

Katalog istoimene izložbe *Revolucija u Muzeju grada Rijeke* (2016., autorice: E. Makarun, M. Lazanja Dušević) obuhvaća dvije teme: detaljan opis izložbenog koncepta i naglašeniju povijesnu kontekstualizaciju umjetničkih kretanja te povijesni pregled djelovanja ondašnjega Muzeja narodne revolucije i prezentaciju zgrade Kockice. Izložbom je obilježena 40. obljetnica otvorenja Kockice arhitekta Nevena Šegvića, odnosno stalnog postava Muzeja narodne revolucije.

Uz izložbu *Riječka industrijska priča – RIP* objavljeno je opsežno tiskano izdanje (2014., autorica: E. Makarun) u kojemu se kataloški prikazuje cjelokupna povijest riječke industrijske baštine od 1750. do Drugoga svjetskog rata. Smisao tog istraživanja predstavljenoga monografijom doprinos je poznavanju riječkih industrijskih lokaliteta po kojima je Rijeka prepoznatljiva te upozoravanje na njihovo značenje. Uz istraživačke tekstove uvrštene su reprezentativne fotografije Stanislava Beličke, koje su bile i okosnica same izložbe u prostoru Muzeja.

Vješta komercijalizacija *Zbirke razglednica* ostvarena je uspješnim dvojezičnim izdanjem *Pozdrav iz Rijeke / Un saluto da Fiume* (2018., autorica: M. Lazanja Dušević), koje je primjer kako popularizirati muzejsku građu u obliku suvenir-kataloga. Taj je katalog jedno od najprodavanijih i najtraženijih muzejskih izdanja, tiskan dva puta, a u planu je i treće izdanje. Katalog prati istoimenu izložbu.¹⁶

Katalog *Stalni postav – Palača šećera Rijeka 1719. – 2020.*¹⁷ prezentira sve segmente stalnog postava podijeljenoga na dvije cjeline: cjelinu *Tri stoljeća povijesti moderne Rijeke* i cjelinu *Slatka povijest Rijeke*, posvećenu Riječkoj kompaniji, njezinim osnivačima, pogonima i proizvodnji šećera, Tvornici duhana i Tvornici „Rikard Benčić”. U katalogu je slikovno i tekstualno djelomično predstavljena i Palača šećera.

Uz izložbu *Nepoznati Klimt – ljubav, smrt, ekstaza* (2021., urednica: D. Pustišek Antić), postavljenu u Palači šećera, objavljen je katalog posvećen životu i radu trojice umjetnika, autora izloženih radova. Fokus izdanja je na najznačajnijemu od trojice bečkih slikara, Gustavu

11 Grupa autora, *Veliki val*, urednik: Ervin Dubrović, grafički dizajn: Vesna Rožman (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2012).

12 *Riječki torpedo – prvi na svijetu*, 26. studenog 2010. – 7. rujna 2011., urednik: Ervin Dubrović, autori kataloga i izložbe: Dinko Zorović, Goran Pernjek i Ervin Dubrović, dizajn kataloga i postav izložbe: Klaudio Cetina (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2010).

13 Sabrina Žigo, *Riječki torpedo – prvi na svijetu, vodič po izložbi* (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2011).

14 *Riječki torpedo – prvi na svijetu*, virtualna šetnja s audiovodičem, audio-video snimanje i realizacija DVD-a: Novena, Zagreb, trajanje: 80 minuta videomaterijala + katalog izložbe (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2011).

15 Katalog je izdanje uz istoimenu izložbu održanu u Kockici od 28. studenoga 2013. do 31. siječnja 2014.; autor: Ervin Dubrović, dizajn: Vesna Rožman.

16 Izložba *Pozdrav iz Rijeke / Un saluto da Fiume* održana je od 18. listopada do 14. prosinca 2018., autorica: Marija Lazanja Dušević, dizajnerica: Vesna Rožman.

17 *Stalni postav – Palača šećera Rijeka 1719. – 2020.*, urednik: Ervin Dubrović, dizajnerica kataloga: Vesna Rožman (Rijeka: Muzej grada Rijeke, 2020).

Klimtu, čija su platna izrađena za svod riječkoga HNK Ivana pl. Zajca. Katalog donosi tekstove petnaest vodećih domaćih i međunarodnih poznavatelja djela Gustava Klimta.¹⁸ Naglasak kataloga je na ranijoj Klimtovoju umjetničkoj fazi te tekstovi dijelom govore o utjecajima njegovih slikarskih početaka na secesiju.

Posljednjih je godina najveći porast korisničke potražnje zabilježen upravo za proizvode izdavačke djelatnosti Muzeja, koja je ovisila o izložbenoj djelatnosti. Osim već navedenih izdanja, neki od traženijih kataloga jesu: *Tvornica papira u Muzeju grada Rijeke* (2007., autor: M. Grgurić), *Willy – zlatne godine filmskog plakata* (2008., autor: E. Dubrović), *Rijeka sjećamo se / Fiume – ricordi* (2010., autor: M. Grgurić), *Reklama u Rijeci* (2008., autorice: M. Trkulja, N. Sabljčić), *Povijesne vrijednosnice Rijeke i Sušaka* (2009., autorica: M. Trkulja), *Sedmero riječkih fotografa iz sedamdesetih* (2007., autor: E. Dubrović), *Ninoslav Kučan* (2006., autor: E. Dubrović), *Bitka za Rijeku – talijanski koncentracijski logori u Hrvatskom primorju 1941. – 1943.* (2008., autor: M. Grgurić), *Emilio Ambrosini* (2011., autorica: D. Pustišek Antić), *Leontine Littrow – slikarica svjetla* (2017., autori: B. Barta, E. Dubrović, A. Kolhammer, R. Mahringer), *Harterom bez harte* (2021., autorica: K. Pandža), *Romolo Venucci – putovanje do apstrakcije / Viaggio verso l'astrazione* (2022., E. Makarun, E. Dubrović, E. Lucchese), *Alga Sušak – čuvar vašeg zdravlja* (2023., autori: R. Ban, K. Pandža, M. Pintur), *Kolekcija Vugrinec – Metamorfoze figurativnog (1880. – 1970.)*, *Vodič po stalnom postavu Palače šećera* (2020., autor: E. Dubrović), *Dječji vodič kroz stalni postav* (2024., autorica: J. Verbanac) i mnoštvo drugih.

Pregledom popisa muzejskih izdanja evidentno je da se katalozi prema tematici mogu podijeliti na one koji obrađuju i predstavljaju arhitekturu Rijeke, fotografiju Rijeke, povijest Rijeke i riječke industrijalizacije, filmsko-kazališnu tematiku, tematiku muzejskih zbirki i fondova, znamenite Riječane i dr. Većina kataloga ima sažetak na engleskome ili talijanskom jeziku, a neki su katalozi tiskani dvojezično. Neke od opsežnih monografija rezultat su suradnje s brojnim istraživačima iz velikih europskih arhiva i muzeja, uz neke je kataloge kao popratni dio objavljen i nosač zvuka s odabranim pjesmama, a neki su katalozi, osim u tiskanom izdanju, objavljeni digitalno i/ili na web-stranici Muzeja. Posebnost izdanja čine nosači zvuka, od kojih je jedan sniman u prostoru Muzeja (*Johann Zajc – Plesne skladbe*), jedan je prezentacija digitalizirane građe i sekundarnih fondova (*Sopnja i kanat – izvorna pučka glazba otoka Krka, Istre i Primorja*), a jedan je zbir digitaliziranih LP ploča s odabranim hitovima iz sredine 20. stoljeća, koji je bio dio izložbenog izdanja (*Čarobna igla*).

Osim što su tijekom godina rasle zbirke i muzejski fondovi, povećavale su se lokacije Muzeja, rastao je broj djelatnika te je od osam zaposlenika, koliko ih je Muzej imao u vrijeme osnutka, taj broj do danas narastao na 24. U svom tridesetogodišnjem djelovanju Muzej grada

Rijeke nagrađivan je mnogim strukovnim nagradama, a dobitnik je i jedne europske nominacije. Tako je za autorstvo i realizaciju izložbe i monografske trilogije *Adamićevo doba 1780. – 1820.* autor Ervin Dubrović nagrađen Nagradom grada Rijeke (2007.), za projekt *Merika – iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.* Muzej je nagrađen Godišnjom nagradom Hrvatskoga muzejskog društva za najbolju realiziranu izložbu (2009.), a dobitnik je i nagrade Hrvatskoga muzejskog društva za najbolju realiziranu izložbu *Nepoznati Klimt – ljubav, smrt, ekstaza* (2022.), za najbolji realizirani stalni postav nagrađen je nagradom Hrvatskoga muzejskog društva (2021.), a Europski muzejski forum (European Museum forum) nominirao je 2023. Muzej za nagradu Europski muzej godine – EMYA, najstariju i najprestižniju europsku muzejsku nagradu.

Pred Muzejom je nova etapa muzejske djelatnosti koja će uslijediti nakon otvorenja stalnog postava „Galeb” i realizacije reinterpetacije izložbe *Riječki torpedi – prvi na svijetu*.

Primljeno: 19. srpnja 2024.

THIRTY YEARS OF THE CITY MUSEUM OF RIJEKA.

In the thirty years in which it has operated, the City Museum of Rijeka has produced a number of noted museum projects and printed a hundred-odd extensive publications, some of them revealing facts about the history of Rijeka and Croatia previously unknown. Over these thirty years the museum activity has developed with planned purchases and donations, the museum's holdings have grown, new collections and secondary holdings have been formed, material has been digitised, work has been done on the information system and public visibility, educational activity has been improved and expanded, a museum library founded and developed, 399 exhibitions have been put on, the publishing side has been exceptionally successful, there has been excellent collaboration with other institutions and programmes of collaboration with the local community have been conducted.

In addition to this, two permanent displays have been conceived: the Sugar Palace and the MB *Galeb*, the first of which was completed and presented to the public during the Rijeka 2020-European Capital of Culture project, while the second is in its final phases. In its thirty-year history, the City Museum of Rijeka has been the recipient of a number of professional awards and has also got a European nomination.

¹⁸ Domagoj Marić, Gerhard Dienes, Makrus Fellingner, Narcis Dorin Ion, Otmar Rychlik, Ervin Dubrović, Nana Palinić, Marian Bisanz-Prakken, Irena Kraševa, Deborah Pustišek Antić, Ana Rušin Bulić, Slobodan Radić, Rene Schober i Peter Weinhaupfel.